

Història Contemporània universal III, l'Època dels Blocs

Codi: 100347
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Francisco José Veiga Rodríguez
Correu electrònic: Francesc.Veiga@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Ivan Bordetas Jimenez

Prerequisits

Coneixement fluid de la Història Contemporània internacional previ a 1945. Coneixements ni que siguin bàsics per llegir en anglès.

Objectius

L'objectiu principal és que l'estudiant conegui i compregui els esdeveniments que conformen el període de l'anomenada Guerra Freda, de manera que pugui extreure'n les claus per entendre l'època posterior que ens arriba (a partir del 1991). De fet, aquesta assignatura enllaça amb l'Història Actual. En aquest sentit, l'assignatura busca acostumar els estudiants a que raonin professionalment, com historiadors, trencant la separació entre el seu entorn quotidià i la percepció historiogràfica.

En concloure el curs, l'estudiant hauria de tenir un coneixement suficient de les causes que porten a la Guerra Freda i l'especificitat d'aquest fenomen, així com les seves fases, períodes i protagonistes, principals i secundaris, a escala mundial, i no simplement europea. També s'aborden, en la mesura del possible, els processos de descolonització, encara que necessitarien d'una assignatura específica. Altres assumptes abordats són: evolució econòmica i social en el món occidental i bloc de l'Est, el terrorisme en la dècada dels setanta, la història de la República Popular de la Xina i els conflictes armats a l'entorn de la Guerra Freda. En funció del temps disponible cap al final del curs, s'impartirà amb més o menys detall el període 1991-2008 o de la Postguerra Freda.

Competències

- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
3. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
4. Identificar les estructures socials, econòmiques i polítiques del món contemporani.
5. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
6. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
7. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
8. Reconèixer els processos històrics que han donat lloc a la societat contemporània.
9. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
10. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
11. Treballar en equip respectant tots els punts de vista.
12. Utilitzar els mètodes de treball propis de la història contemporània.
13. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

1. - Els orígens de la Guerra Freda en la Segona Guerra Mundial. El fenomen de la descolonització i el seu nivell de protagonisme. El "síndrome de 1941", el paper de l'URSS, la conferències interaliadas. El rearmament, la bomba atòmica i altres aspectes.
2. - La primera Guerra Freda. Les seves fases entre 1948 i 1956 a Europa i Àsia. La reconstrucció d'Europa. De l'evolució bipolar consumada (1956) a la crisi dels míssils (1962). La segona etapa de la descolonització i el model cubà.
3. - De la bipolaritat a la multipolaritat. Els EUA i la URSS en els anys seixanta. El desafiament xinès. Els anys setanta: els xocs petrolífers; de la détente a la segona Guerra Freda.
4. - L'enfrontament final: 1980-1990. La reparició del neoliberalisme. L'era de Reagan. Evolució crítica de la URSS fins a la seva col·lapse i dissolució.
5. - La Postguerra Freda: 1991-2008 [En funció del temps disponible al final del curs aquest apartat s'impartirà amb més o menys detall. Però en tot cas s'articula a partir de tres períodes: 1991-1995-Postguerra Freda pròpiament dita-, 1996-2000-eclosió de la globalització-i 2001-2008-de l'11-S a la crisi de 2008]

Metodologia

Assistència a classes teòriques dirigides pel professor. L'assignatura és presencial, no virtual

Assistència a sessions de seminari i tutoria dirigides pel professor.

Lectura comprensiva de textos.

Comentari de materials audiovisuals.

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

Presentacions i anàlisis orals.

Estudi personal

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	3, 4, 8, 9, 10, 12
Sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor	10	0,4	1, 3, 7, 9, 11, 13
Tipus: Supervisades			
Exercicis pautats d'aprenentatge	3	0,12	3, 4, 8, 12
Tutoríes	12	0,48	11
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	45	1,8	1, 3, 13
Lectura de textos. Redacció de treballs. Comentari de textos audiovisuals. Preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica	30	1,2	1, 3, 13

Avaluació

Conforme al dictat en la Memòria del Grau, aprovada, l'assignatura s'avaluarà contemplant els punts següents:

- Proves escrites (tant parcials com finals), amb nota acumulada que signifiqui fins un 70 % del total de la qualificació màxima a obtenir;
- Treballs, ressenyes, resums, comentaris d'anàlisi de textos i altres documents (quadres estadístics, gràfics, mapes, imatges, etc.) i / o preparació de comentaris orals i intervencions de seminari, amb nota acumulada que signifiqui fins un 20 % de la qualificació màxima;
- Exposicions i comentaris orals en les sessions de seminaris de discussió i debat, , amb nota acumulada que signifiqui fins un 10 % de la qualificació màxima;

A partir d' això:

Es durà a terme avaluació continuada, evitant qualsevol tipus de prova o convocatòria extraordinària que pugui desvirtuar aquesta consideració de fons
S'efectuaran les següents proves:

- Dues proves escrites (70%)
- Un treball en equip (20%)
- Pràctiques (10%)

S'efectuarà un examen final, en la data que fixi l'administració del centre, destinat a reavaluar als estudiants suspesos en les proves concretes efectuades durant el curs. Per això, els estudiants han d'haver-se presentat a totes les proves que consten en la guia docent de l' assignatura de l' any en curs, i han de haver superat el mínim de proves estipulat pel professor.

En qualsevol cas, aquest examen no estarà destinat a millorar la nota ja obtinguda durant l' avaluació continua al llarg del curs, en cas que sigui aprovat o superior a l'aprovat

Advertiments:

Tots els estudiants tenen el dret a ser reavaluats

Només es reavaluaran, arribat el cas, les activitats d'avaluació ja realitzades. L'estudiant no es podrà reavaluar d'exàmens o proves a les quals no s'ha presentat previament.

No s'efectuaran reavaluacions per pujar nota. Una vegada superada una assignatura no es pot tornar a avaluar.

No s'establirà cap tipus d'examen especial individual, fora de les dates establertes per al comú dels estudiants. Qualsevol tipus d'imponderable que pugui afectar a qualsevol estudiant en concret, amb justificació degudament documentada, es resoldrà dins el marc de les dates i convocatòries fixades per a tothom.

L'estudiant suspès que sigui reavaluat obtindrà nota d'aprovat o suspès

Es considerarà com a "no avaluable" l'alumne que hagi fet menys del 40% del total de l'avaluació.

La còpia de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) suposa un zero en la qualificació de l'exercici.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves teòriques escrites	45	4	0,16	3, 4, 5, 8, 10
Pràctiques	10	2	0,08	2, 3, 6, 7, 12, 13
Treballs i exercicis	45	4	0,16	1, 2, 5, 6, 9, 11, 12

Bibliografia

ANDERSON, Perry, *Imperium et Consilium. La política exterior norteamericana y sus teóricos*, Ed. Akal, Madrid, 2014

BOUKARI-YABARA, A., *Africa Unite! Une Histoire du Panafricanisme*, La Découverte, Paris, 2014

BURLEIGH, Michael, *Pequeñas guerras, lugares remotos*, Taurus, Madrid, 2014

CALVOCORESSI, P., *Historia política del Mundo Contemporáneo. De 1945 a nuestros días*, Ed. Akal, Madrid, 1987

CRANKSHAW, Edward, *The New Cold War, Moscow v. Pekín*, Penguin Books, 1963

ESCALANTE GONZALBO, *Neoliberalismo. Una historia económica, cultural e intelectual de nuestro mundo, de 1975 a hoy*, Turner, Madrid, 2016

ESTEFANÍA, Joaquín, *Estos años bárbaros*, Galaxia Gutenberg, Barcelona, 2015

- FULBROOK, Mary, *Europa desde 1945*, Crítica - Oxford University Press (Historia de Europa Oxford), Barcelona, 2002
- HEFFER, J., LAUNAY, M., *La guerra fría, 1945-1972*, Akal, Madrid, 1992
- HOBBSAWM, E., *Historia del siglo XX, 1914-1991*, Ed. Crítica, Barcelona, 1995
- JAMES, L. & LEAKE, E. (eds.), *Decolonization & Cold War. Negotiating Independence*, Bloomsbury, London, 2015
- JIAN, Chen, *La China de Mao y la Guerra Fría*, Paidós, Barcelona. 2005
- JUDT, Tony, *Posguerra. Una historia de Europa desde 1945*, Taurus, Madrid, 2006
- KHANA, Parag, *El segundo mundo. Imperios e influencia en el nuevo orden mundial*, Paidós, Barcelona, 2008
- LAQUEUR, Walter, *Una historia del terrorismo*, Paidós Ibérica, 2003
- LEFFLER, M.P.; *La guerra después de la guerra. Estados Unidos, la Unión Soviética y la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008
- LEFFLER, Melvyn P. & WESTAD, Odd A. (eds.), *The Cambridge History of the Cold War*, 3 vols., Cambridge University Press, 2010
- LELLOUCHE, P., *Le Nouveau Monde. De l'ordre de Yalta au désordre des nations*. Grasset, Paris, 1992
- LOWE, Keith, *Continente salvaje. Europa después de la Segunda Guerra Mundial*, Galaxia Guttemberg, Madrid, 2012
- MAMMARELLA, G., *Historia de Europa contemporánea (1945-1990)*, Barcelona, Ariel, 1990
- MURILLO BONVEHÍ, David, *De Walmart a Al Qaeda. Una lectura interdisciplinar de la globalización*, Libros de Cabecera, Barcelona, 2015
- NITZE, P., *De Hiroshima a la Glasnost*, G.E.L.A., Buenos Aires, 1991
- NOUSCHI, Marc, *Historia del siglo XX. Todos los mundos, el mundo*. Cátedra, Madrid, 1996
- PALMER, R., y COLTON, J., *Historia contemporánea*, Madrid, Akal, 1980 (numerosas reediciones posteriores)
- PLOKHY, Serhi, *El último imperio. Los días finales de la Unión Soviética*, Turner, Madrid, 2015
- POWASKI, Ronald E., *La guerra fría. Estados Unidos y la Unión Soviética, 1917-1991*. Ed. Crítica, Barcelona, 2000
- PROCACCI, Giulano, *Historia general del siglo XX*, Ed. Crítica, Barcelona, 2001
- VEIGA, Francisco; DA CAL, Enrique U.; DUARTE, Ángel, *La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría*. Alianza Universidad, Madrid, 1997.
- VEIGA, Francisco, *El desequilibrio como orden. Una historia de la Posguerra Fría, 1990-2008*, Alianza editorial, Madrid, 2009
- WALKER, M., *The Cold War and the Making of Modern World*, Vintage, London, 1994
- WASSERSTEIN, Bernard, *Barbarie y civilización. Una historia de la Europa de nuestro tiempo*, Ariel, Barcelona, 2010
- WATSON, Peter, *Historia intelectual del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2006
- ZUBOK, Vladislav M., *Un imperio fallido. La Unión Soviética durante la Guerra Fría*, Crítica, Barcelona, 2008.

